

Många svåra olyckor händer vid användning av stegar. När anliggande stege används är den största risken att stegen glider. Hälften av alla olyckor beror på att stegen glider nertill rakt ut. Glidning i sidled i toppen är den näst vanligaste orsaken. För trappstegar är den största risken att de välter.

Fall från stege ger långa sjukskrivningar, i medeltal 50 dagar vid arbetsolyckor. Medeltalet för arbetsolyckor i allmänhet är 29 dagar.

Tänk på:

En anliggande stege står säkrast när den lutar cirka 75 grader.

Mät med armen så som bilden visar, så blir lutningen korrekt.

75°

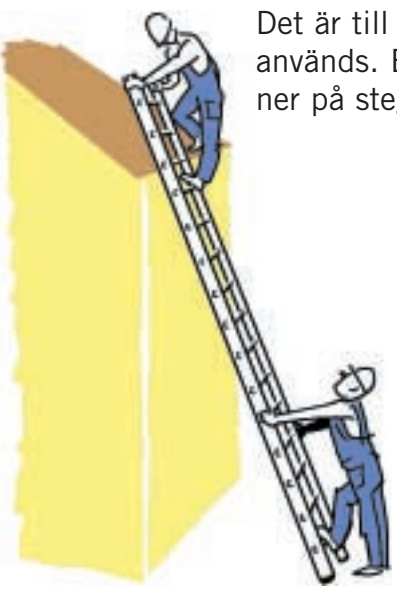
Det är viktigt att stegens glidskydd är i gott skick

Det bästa är om stegens glidskydd är av allround-typ så att stegen kan användas säkert på de flesta underlag. Ett alternativ kan vara att det går att alternera mellan glidskydd av gummi och i form av spetsar. Om glidskydden faller bort, blir utslitna eller åldras måste de ersättas för att stegen ska kunna användas säkert. Nya glidskydd finns oftast att köpa genom järn- eller byggvaruhandeln. Det är även viktigt att se till att stegen i övrigt är i gott skick. De flesta brister av betydelse går att se med blotta ögat.

Det är viktigt att välja en stege som är anpassad efter vad den ska användas till. Den ska bland annat ha avpassad längd och vara tillräckligt stabil.

Det är till god hjälp om någon håller i stegen under den tid den används. En särskild risksituation är när man tar första steget ner på stegen från ett tak eller dylikt.

En stege passar inte på alla underlag

En stege är olämplig till exempel på ojämna eller hala underlag. För att öka användbarheten finns tillbehör som gör att stegen kan stå säkert även vid nivåskillnader.

Du ökar säkerheten om stegen förankras i övre änden med ett spännband, rep eller liknande. Denna enkla åtgärd kan vara skillnaden mellan att stegen står stadigt och säkert eller att den glider med en fallolycka som följd.

Fast anordning vid takfot som hindrar anliggande stege från att glida. I Boverkets Byggregler finns regler om dessa anordningar.

Om stegen inte kan ställas upp säkert
– **Använd den inte!**

Stege eller inte stege?

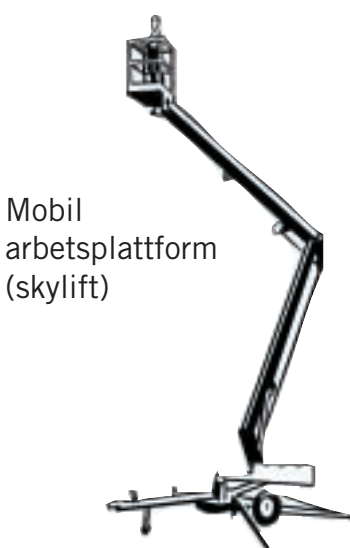
När du ska göra ett arbete som kräver någon form av utrustning för att du ska nå upp, är den första frågan: Vilken typ av utrustning är lämplig? Även om du har en stege tillgänglig är det inte säkert att det är den som ska användas. Tänk igenom vad som ska göras...

Det är inte lämpligt att använda stege till exempel om:

- du ska hantera något med båda händerna (större bormaskin, bultpistol eller liknande).
- du ska göra något som kräver att du tar i med kraft.
- du ska hantera något som är tungt eller stort.
- du ska nå mycket högt eller över ett stort område.
- du ska göra något som tar lång tid.
- underlaget är sådant att du inte kan ställa upp stegen säkert. Exempelvis kan golv i våtutrymmen luta och marken utomhus kan ha nivåskillnader eller ojämnheter.

Tänk igenom olika alternativ!

Krävs annan arbetsutrustning? Eller ska någon som har tillgång till bättre utrustning och kunskap göra jobbet? Alternativ till stege kan vara:

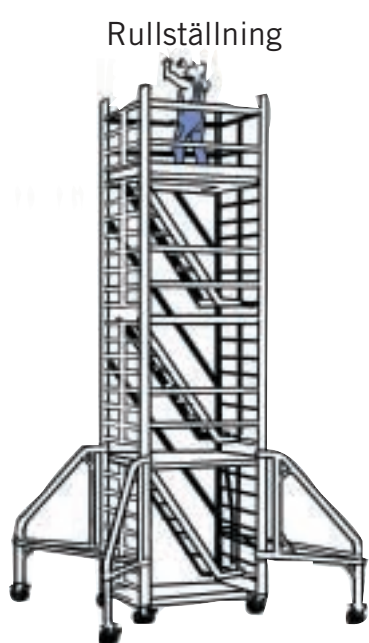
Mobil arbetsplattform (skylift)

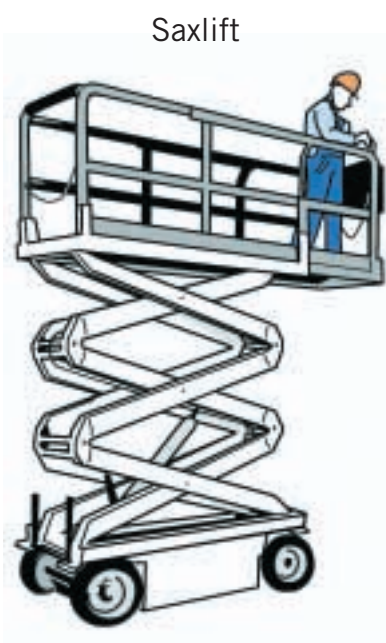
Hantverkarställning (ministällning)

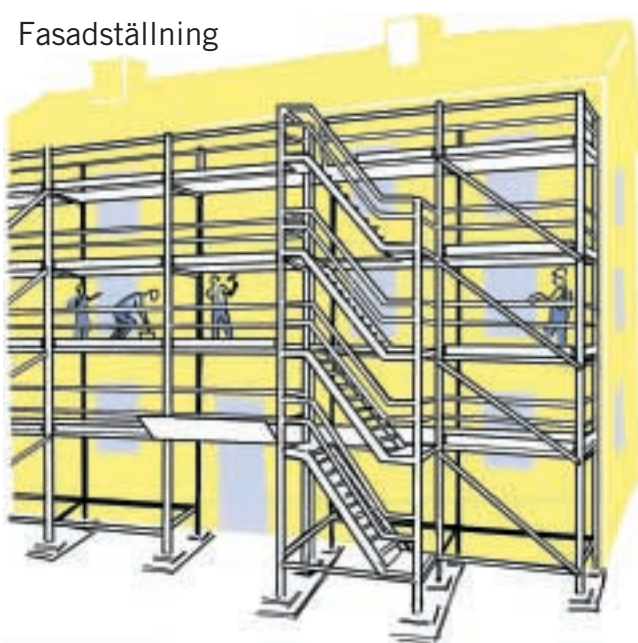
Trappa med räck

Rullställning

Saxlift

Fasadställning

Godkända stegar

Hur stegar ska vara utformade och hur de får användas yrkesmässigt regleras av Arbetskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1999:10) om stegar och arbetsbockar. Konsumentverket har riktlinjer för stegar (KOVFS 1985:4) för privat bruk.

Köp typkontrollerade stegar

Typkontrollerade eller certifierade stegar är provade och granskade och uppfyller både Arbetsmiljöverkets och Konsumentverkets regler. Om stegen används yrkesmässigt måste den vara typkontrollerad eller certifierad.

Denna broschyr kan beställas kostnadsfritt från:

Arbetsmiljöverket Publikationsservice

Box 1300

171 84 SOLNA

Telefon 08-730 97 00 Fax 08-735 85 55.

E-post: publikationsservice@av.se

Konsumentverket

Kundtjänst

118 87 STOCKHOLM

Telefon 08-429 05 00 Fax 08-429 07 45

E-post: kundtjanst@konsumentverket.se

Checklista

- Vilket arbete ska utföras? Vad ska hanteras? Passar stege för detta?
- Hur är underlaget?
- Är glidskydden i bra skick?
- Är den anliggande stegen rätt uppställd, cirka 75 graders lutning?
- Kan stegen förankras?
- Det finns alternativ till stegar; passar något av dem bättre för det arbete som ska göras?